solent facere, et illorum verbosatio eo usque processit, ut de ipsa sua nepte improperaret presbytero ; et e contra ipse presbyter opprobria quæ invenire potuit, eidem Livulfo retulit. Idem autem Livulfus fuste, quem in manu portabat, bis percussit Trisingum presbyterum. Tunc ipse presbyter irruens super filium Livulfi, qui spatam ad collum portabat, extraxit eamdem spatam ; et volens percutere eum per medium caput, ut illum occideret, levavit idem Livulfus manum contra spatam, et suscepit spatæ ictum, et abscissi sunt illi duo digiti de eadem manu : et cadente illo de caballo, putavit pesbyter illum esse mortuum, et saliens in caballum illius perrexit domum suam.

Ego vero per multos hoc audiens, vocavi eum ad me, in præsentia clericorum ac comministrorum nostrorum, et interrogavi eum, ac veritatem. Qui de femina de qua reputabatur, negavit quod cum ea non concubuerit. De voluntate autem, quia eo ordine sicut præmisi, ipsum hominem occidere voluerit, confessus fuit : qui juxta vocem Joannis apostoli homicida convincitur. Ego autem, sicut beatus Augustinus de presbytero suæ parochiæ Xantippo primati suo scripsit, quæ negavit, Deo dimisi ; quæ occultare permissus non est, judicavi ; et eum ab officio sacerdotali removi, donec ad synodum comprovincialem veniret, et ibi cum certo episcoporum numero, sicut Carthaginenses præcipiunt canones (*canon. Afric.* c. 95 ; *conc. Carthag.* III, can. 8), causa ipsius certum finem acciperet. Isdem autem, cum plures synodos in provincia nostra habuerimus, ad synodum postea nullam venit. Quem per annum et sex menses exspectavi, et pro se in synodo nihil sategit. Et decernentibus sacris canonibus (*conc. Carthag.* v. can. 12) : ut *quoties clerici convicti, et confessi in aliquo crimine, si forte causæ adesse voluerint, et innocentiam suam asserere intra annum excommunicationis hoc faciant. Si vero intra annum causam purgare contempserint, nulla eorum vox postea penitus audiatur.* Post annum et sex menses reclamantibus parochianis ecclesiæ ipsius, in qua idem presbyter fuerat ordinatus, se non habere presbyterum (*deest aliquid ad sensum*) : nam quia Romam perrexerit, ignoravi, donec post tres menses, quam in loco ejus fuit presbyter ordinatus, Roma veniens mihi litteras vestræ sanctitatis attulit.

In canonibus autem Africæ provinciæ concilii quarti capitulo 67, de seditionariis et usurariis, ne clerici fiant scriptum est ita (*conc. Carth.* VI, can. 66) : « *Seditionarios nunquam ordinandos* [*al.*, ordin. clericos], *vel injuriarum suarum ultores.* » Et si tales ordinandi non sunt, colligendum est. quid mereantur qui post ordinationem, admittere talia non formidant. Et antiqui Patrum canones in synodo, cui plurimi metropolitani cum suis suffraganeis interfuerunt, decernente Antiocheno concilio perfectum illud esse concilium, ubi interfuerit metropolitanus antistes, manifesta sententia decreverunt (*conc. Tolet.* IV, can. 45. Habetur 23, q. 8, *Cleric qui*) : « ut clerici, qui in quacunque seditione arma volentes sumpserint reperti, amisso ordinis sui gradu in monasterio pœnitentiæ detrudantur. » Et Zacharias papa Bonifacio episcopo Moguntino scripsit, ut episcopos, presbyteros, aut diaconos sanguinem Christianorum seu paganorum effudisse repertos, a eisdem ecclesiasticis gradibus removeret. Et jam plusquam duo sunt anni, ex quo præfatus Trisingus suprascriptum Livulfum volens occidere, demembravit, quando hanc relationem, ut jussistis, vestræ auctoritati transmitto. Et quia populus sine presbytero tandiu manere sine periculo dimitti non potest, vestra sapientia sufficientissime novit. Deus omnipotens sanctitatem vestram ad doctrinam et correctionem sanctæ suæ Ecclesiæ in suo cœpto servitio per annorum multa curricula conservare dignetur, domine sanctissime, et reverendissime Patrum Pater in Domino.

ANNO DOMINI DCCCLXXXII.

JOANNES VIII

PONTIFEX ROMANUS.

NOTITIA HISTORICA IN JOANNEM VIII

Auctore, ut creditur, PANDULFO *Pisana.*

(Apud Muratori, Rer. Ital. Script., tom. III, ex codice ms. Vaticano.)

Joannes VIII, natione Romanus, ex patre Gundo, sedit annos decem, menses duos. Hic beatissimus pro utilitate omnium Ecclesiarum Dei, et præcipue pro Gallicanæ Ecclesiæ, Arelatem maritimali itinere deductus est ; ubi Leo abbas in præsentia ejus veniens, contra Gisbertum [*Baluz., t. VII Miscell.*, Gilbertum, *hic et infra*] Nemausensem episcopum conquestus est. Monasterium enim sancti Petri in quo quiescit corpus beati Ægidii in finibus Gothiæ in Valle Flaviana, quam vallem Flavius quondam rex beato Ægidio donaverat, et sanctus Ægidius exinde donationem integriter Romanæ Ecclesiæ et domno papæ Benedicto fecerat, et ibi in veneratione apostolorum principum Petri et Pauli monasterium

rat, præfatus Gisbertus Nemausensis anti-
lictum monasterium quadam temeritate in-
ɜidem Leoni abbati abstulerat. Deinde præ-
ɪx rege Francorum exceperat, in quo nec
n credens, Romanum pontificem adiit, su-
ıuctoritatem furtim quasi de suis apostoli-
ɪisivit. Sed sanctæ recordationis domnus
papa, licet hujus fraudis esset ignarus, di-
ɐn Spiritu plenus, omnes de hoc legem
s excusare sategit. Sed domnus Joannes
ı munimentum chartarum ejusdem mona-
ɥuireret, privilegium, quod Romæ [*id.*, quod
ı] venerabilis papa Benedictus sancto Ægi-
ɔraliter tradiderat, ei oblatum est. Tunc do-
ɥps Joannes per Deus dedit ducem Ravenna-
ocatum suum, contra Gisbertum Nemau-
episcopum, ipsum monasterium quæsivit.
barum partium advocatis per fidejussorem
ɪxsecutionem [*id.*, execulore] duntaxat Gre-
iniario, et Deusdedit agente, voluit idem
s episcopus per præceptum domni Nicolai
ɪoriæ ibi relectum, quod furtim quasi de suis
ɔlica sede fraudaverat, et per præceptum
quodam rege Francorum falsum exceperat,
ɛc ulla firmitas subsistebat, defendere. Sed
papa omnes episcopos et judices Romæ, vel
ɪles sub anathemate excommunicationis ad-
ɪle hoc rectam legem dicturos et facturos.
stagnus Arelatensis archiepiscopus, et Ari-
) Ebredunensis archiepiscopus, Waldbertus
is episcopus, Paschalis Amerinus episcopus,
ɪs Valentiæ episcopus, Litiduinus [*Baluz.*,
Massiliensis episcopus, Ictarius Vivariensis

A episcopus, et alii episcopi provinciæ et judices, Joannes dux, et Dativus [*id.*, Daturus] Ravennæ, Ardus, Adbertus, Guisalfredus, Arderardus, Codulfus [*id.*, Gondalfus], et alii nonnulli provinciales judices, ut præceptum lectum audierunt, mox cognoverunt apostolicam domni Nicolai censuram, excusare de hoc legem quærentes. Et dixerunt per illud præceptum hoc monasterium non posse defendi, judicantes statim ut præfatum monasterium Gisbertus episcopus domno papæ redderet, et pœnam invasionis sibi componeret. Tunc ipsum advocatum Deusdedit ducem Ravennatem domnus papa illuc transmisit, qui super hoc corporalem traditionem de omnibus rebus prædicti monasterii tam intus quam extra a præfato Gisberto episcopo recepit. Deinde in Galliam transitum faciens anno Incarnationis Dominicæ 879, XV Kalendas Septembris (*b*), indictione XI, anno pontificatus sui in sanctissima [*id.*, sacratissima] sede beati Petri apostoli sexto, B apud Trecas civitatem [*Id.*, sexto, mense Augusto, Trecas civitatem], in præsentia domni Ludovici serenissimi regis concilium permaximum celebravit (*c*). Hujus etiam temporibus floruit Anastasius Romanæ Ecclesiæ bibliothecarius, qui, tam Græco quam Latino eloquio pollens, septimam universalem synodum de Græco in Latinum transtulit. Transtulit etiam de Græco in Latinum Hierarchiam Dionysii Areopagitæ Athenarum episcopi, scriptam ad Timotheum episcopum Ephesi, et direxit Carolo imperatori filio Ludovico. Transtulit etiam de Græco in Latinum Passionem sancti Petri Alexandrini archiepiscopi, et Passionem sancti Acacii, sociorumque ejus, et Vitam sancti Joannis Eleemosynarii.

men Ariberti Ebredunensis episcopi deest
ɀium.

ɪd Baluz., *an.* 878, XV *Kal. Sept.* Hæc idem
« In veteri codice legitur ea acta esse anno C 879, indict. IX, et concilium Trecense fuisse celebratum mense Aprili. Quod cum constare non possit cum veritate historiæ, notas illas correximus, ut in re certa. »

(*c*) Cætera quæ sequuntur desiderantur apud Baluzium.

ALTERA DE JOANNE VIII NOTITIA.

(Ex Conciliis Mansi.)

ɜs (*a*) sedit annos decem, dies duos. Hic
suo statuit ut nulli ducum liceat quemlibet
ɪm in præsentiam Romani præsulis introdu-

cere, vel census ab eo ad sumptus publicos seu dona quælibet exigere, sed nec coram laicis episcopum concessit. Clericos et sanctimoniales, pupillos et

ɴnes. Anno Redemptoris 872, decimo none
Januarii, teste Aimoino, Joannes, patria
ne Romanus, ex archidiacono factus est
hujus nominis octavus, electione, unctione
ɪtione Caroli Calvi, Ludovici Balbi et Caroli
ɪum imperatorum, post obitum Ludovici II,
ɐdicto succedentium celeberrimus.
ɪm Saraceni totam fere Italiam depopula-
omni auxilio hominum, in quibus spem
orum Saracenorum collocaverat, plane destitutus,
s et infidelibus pacem et quietem annuo censu ac
dimere coactus fuit : idque justo Dei permissu
videtur, ut scilicet hoc exemplo suo instructus
ɪt se post obitum Ludovici imperatoris II, suasu
æ carnalis prudentiæ, Carolum, a quo contra Sa-
ɴajora quam a Ludovico fratre subsidia exspe-
ɪale elegisse, creasse et coronasse imperatorem
: *in multis Binius*), quem propter alieni regni
m, exemplo prædecessoris sui Adriani II eccle-
ensuris merito exagitasse debebat. Photium, qui
lem et imposturam admirabilem, quam idem
ɪrolixius enarrat, cuique Ignatius adhuc vivens

D reditum ad Ecclesiam, prout octava synodo constitutum fuerat, juste denegaverat, Joannes papa, petentibus illud Basilii imperatoris et Hierosolymitani patriarchæ legatis, post obitum Ignatii ad communionem Ecclesiæ recepit, ejusque reditum ad sedem patriarchalem non sine gravi existimationis suæ jactura notaque cathedræ pontificiæ turpissima approbavit. Ne Photius ante finem vitæ ad pœnitentiam reciperetur, in concilio œcumenico VIII non tantum constitutum, verum etiam singulorum juramento firmatum erat. Non ignarus hujus constitutionis sacratissimæ, neque immemor fortasse sui ipsius juramenti pontifex, contumacem hæreticum nulla ratione ad pœnitentiam, multo minus ad dignitatem patriarchalem recepisse, sed potius anathematis sententia perculisse debebat. Impetraverat ista Photius sine dubio per intercessionem Basilii, per unionis, pacis et concordiæ ecclesiasticæ, auxiliique contra Saracenos ferendi promissionem, perque falsorum plurium enarrationem, quasi omnes orthodoxi pro sui restitutione intercederent : verum ista ratione non tam Joannes excusatur, quam majore ignominia afficitur, ut qui ab eunucho et semiviro omni robore enervatus, se feminam potius quam virum esse declaravit. Si quis